

पंचेंद्रियैःसूनाविनोदमिवान्यायेनविषयसेवांकरोतीतिपंचसूनाविनोदकृत् अनेनचचारमृगयांतत्रेत्यादिव्याख्यातम् ॥ २० ॥ परिक्रांत्यापरि
क्रमणेन ॥ २१ ॥ भगिनीत्वेनजगृहे लोकानांक्षयाय ॥ २२ ॥ चराःसंचारिणःभूतानामुपसर्गेपीडायामाशुशीघ्रोमृत्युहेतुः रयोवेगोयस्य प्रज्वार
स्येतिप्रशब्दव्याख्या पाठांतरेभूतकृताःअरयः अनेनचारिभिरुपरुद्धइत्यरिपदंव्याख्यातम् द्विविधःशीतोष्णरूपेणप्रवेशनिर्गमभेदात् ॥ २३ ॥
एवंपरोक्षत्वेनोक्तमर्थंव्याख्यायसर्वकथातात्पर्यमाह एवमित्यादिविरमक्रमेणेत्यंतेन आधिदैविकादिभिर्दुःखैः क्लिश्यमानोममाहमितिदेहेशतंव
र्षाणिशेतेवर्ततइतिद्वयोरन्वयः ॥ २४ ॥ अशनापिपासादीन्प्राणधर्मान्अंधत्वादीनिन्द्रियधर्मान्कामादीन् मनोधर्मांश्चनिर्गुणोऽप्यात्मन्यध्यस्य

आकृतिर्विक्रमोवाल्द्योमृगतृष्णांप्रधावति ॥ एकादशेंद्रियचमूःपंचसूनाविनोदकृत् ॥ संवत्सरश्चंडवेगः
कालोयेनोपलक्षितः ॥ २० ॥ तस्याहानीहगंधर्वागंधर्व्योरात्रयःस्मृताः ॥ हरंत्यायुःपरिक्रांत्याषष्ठ्युत्तरशत
त्रयम् ॥ २१ ॥ कालकन्याजरासाक्षाल्लोकस्तांनाभिनंदति ॥ स्वसारंजगृहेमृत्युःक्षयाययवनेश्वरः ॥ २२ ॥
आधयोव्याधयस्तस्यसैनिकायवनाश्वराः ॥ भूतोपसर्गाशुरयःप्रज्वारोद्विविधोज्वरः ॥ २३ ॥ एवंबहुविधै
र्दुःखैर्दैवभूतात्मसंभवैः ॥ क्लिश्यमानःशतंवर्षदेहेदेहीतमोवृतः ॥ २४ ॥ प्राणेंद्रियमनोधर्मानात्मन्यध्यस्य
निर्गुणः ॥ शेतेकामलवान्ध्यायन्ममाहमितिकर्मकृत् ॥ २५ ॥ यदात्मानमविज्ञायभगवंतंपरंगुरुम् ॥ पुरु
षस्तुविषज्जेतगुणेषुप्रकृतेःस्वदृक् ॥ २६ ॥ गुणाभिमानीसतदाकर्माणिकुरुतेवशः ॥ शुक्लंरुष्णंलोहितंवाय
थाकर्माभिजायते ॥ २७ ॥ शुक्लात्प्रकाशभूयिष्ठान्लोकानाप्नोतिकर्हिचित् ॥ दुःखोदकान्क्रियायासान्त
मःशोकोत्कटान्कचित् ॥ २८ ॥ क्वचित्पुमान्क्वचिच्चस्त्रीक्वचिन्नोभयमंदधीः ॥ देवोमनुष्यस्तिर्यग्वायथा
कर्मगुणंभवः ॥ २९ ॥ क्षुत्परीतोयथादीनःसारमेयोगृहंगृहम् ॥ चरन्विंदतियद्विष्टंदंडमोदनमेववा ॥ ३० ॥

कामलवान् विषयसुखलेशान्ध्यायन्कर्मकृत् ॥ २५ ॥ ततःकिमतआह यदेतिद्वाभ्याम् स्वदृक्प्रकाशकस्वभावोऽपि ॥ २६ ॥ शुक्लंसात्विकं क
र्णतामसं लोहितंराजसं यथाकर्मतथाजायते ॥ २७ ॥ तदेवाह शुक्लादितिद्वाभ्याम् प्रकाशोभूयिष्ठोयेषु दुःखमुदकंउत्तरफलंयेषु क्रिययाआया
सोयेषुतान् लोहितात् तमःशोकावुत्कटौयेषुतान् रुष्णादितिज्ञेयम् ॥ २८ ॥ नोभयंनपुंसकंयथागुणंकर्मगुणावनतिक्रम्य ॥ २९ ॥ तेषुदैववशेन
सुखदुःखेप्रामोतीतिसदृष्टांतमाहद्वाभ्याम् क्षुधापरीतोव्याप्तः सारमेयः श्वादंडंदंडेनताडनम् ॥ ३० ॥